

21 Cuntais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 21.1** Ceanglaítear le halt 12 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 (arna leasú) (Acht 1990), ar Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) cuntais a choimeád den airgead ar fad a fhaigheann sí agus a chaitheann sí san fhoirm a cheadaíonn an tAire Airgeadais (an tAire), agus iad a chur isteach go bliantúil lena n-íniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Ar an iniúchadh a chríochnú, caithfidh GBCN na cuntais agus na tuarascálacha iniúchóireachta gaolmhara a chur isteach chuig an Aire, a chaithfidh iad a chur faoi bhráid Thithe an Oireachtais.
- 21.2** Ar leithligh, ceanglaítear le halt 12 d'Acht 1990 ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tuairisciú do Dháil Éireann maidir le cruinneas na suimeanna arna gcur i gcuntas ag GBCN gach bliain. Is í seo an tuarascáil le haghaidh 2021 faoin alt sin d'Acht 1990.

Cuntais GBCN 2021

- 21.3** Seo a leanas na cuntais arna n-íniúchadh faoi alt 12 d'Acht 1990:

- Fiachas náisiúnta na hÉireann
- Cuntas riaracháin GBCN
- Ciste Bhanc Taisce an Phoist
- An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát¹
- An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (CISÉ)
- Ciste eascró Apple na hÉireann²
- Cúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla).

¹ Féach Caibidil 20 *Bainistíocht ar an Scéim Slánaíochta Cliniciúla* le haghaidh mionsonraí faoi bhainistíocht na scéime sin ag an Stát.

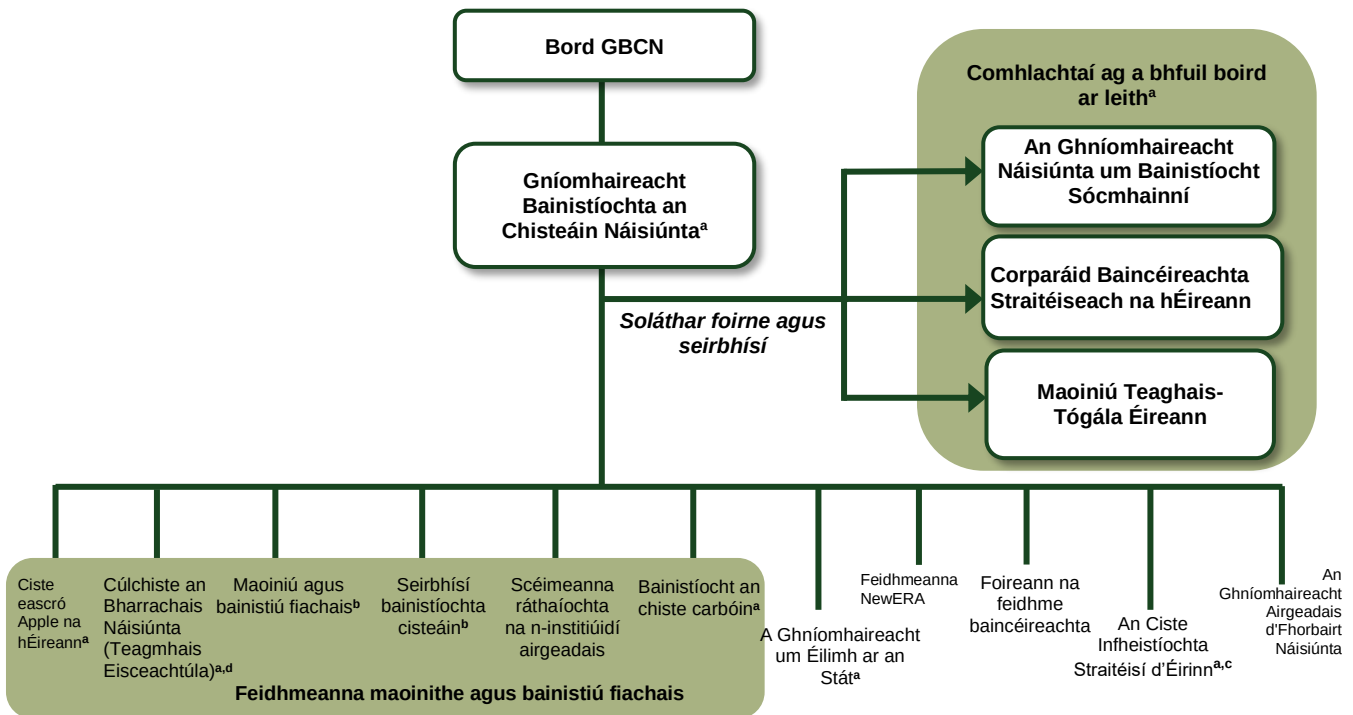
² Féach Caibidil 22 *Ciste eascró Apple na hÉireann* le haghaidh mionsonraí faoi bhunú an chiste, agus faoi chuntas a dhéanamh ar an gciste sin.

- 21.4** Ar leithligh, ullmhaíonn GBCN ráitis airgeadais Chiste na gCuntas Díomhaoín (faoi Acht na gCuntas Díomhaoín, 2001) agus ráitis airgeadais an Chiste Carbóin (faoi Acht um an gCiste Carbóin 2007). Foilsíonn GBCN iad sin i dteannta na gcuntas eile (alt 12) a fhoilsíonn sé.
- 21.5** Tá iniúchadh déanta ar na cuntais le haghaidh 2021. Eisíodh mo thuarascáil ar na hiniúchtaí an 16 Bealtaine 2022.

Struchtúr, costais agus foireann na gníomhaireachta

- 21.6** Bunaíodh GBCN ar dtús sa bhliain 1990. Tá sé forbartha idir an dá linn agus is eagraíocht chasta atá ann anois ag a bhfuil feidhmeanna éagsúla a théann níos faide ná a ról bunaidh agus príomhról i ndáil le fiachas náisiúnta na hÉireann a bhainistiú (féach Fíor 21.1). Déantar achoimre i bhFíor 21.2 ar dháileadh chostais GBCN i ndáil leis na feidhmeanna ar fad.
- 21.7** Ag deireadh 2021, bhí 783 bhall foirne ar fad ag obair in GBCN ar bhonn coibhéise lánaimseartha. Tá léargas le fáil ar shannadh ball foirne chuig feidhmeanna agus gníomhaíochtaí éagsúla i bhFíor 21.3.
- 21.8** Seo a leanas na daoine atá páirteach i bhfoireann ardbhainistíochta GBCN — an Príomhfeidhmeannach, an Príomhoifigeach Airgeadais agus Oibriúcháin, Stiúrthóir na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát, an Príomhoifigeach Daoine, an Príomhoifigeach Dlí, Stiúrthóir CISE, Stiúrthóir na Bainistíochta Maoinithe agus Fiachais, Stiúrthóir na Gníomhaireachta Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta agus NewERA, agus an Ceannasaí Baincéireachta (atá ar iasacht don Roinn Airgeadais).

Fíor 21.1 Feidhmeanna Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- Nótaí:
- a Ullmhaítear ráitis airgeadais ar leith le haghaidh ghníomhaíochtaí gach ceann de na feidhmeanna/eintitis seo.
 - b I gcás maoiniú Stáit, bainistiú fiachais agus seirbhís bainistithe stáitchiste, ullmhaítear ráitis airgeadais ar leith le haghaidh Chiste na gCuntas Díomhaoin, Chiste Bhanc Taisce an Phoist agus an fhiachais náisiúnta.
 - c Ghlac an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (ISIF) seilbh ar shócmhainní agus dlíteanais an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean (NPRF) in 2014. Amhail an 31 Nollaig 2021, ní raibh aon sócmhainní fágtha sa NPRF. Díscaoileadh Coimisiún an NPRF an 31 Nollaig 2021. Ullmhaíodh cuntais 2021 an NPRF agus rinneadh iad a iniúchadh le haghaidh na tréimhse sin.
 - d Aistríodh €1,500 milliún as Cúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla) chuig an Stáitchiste i mí Dheireadh Fómhair 2020 chun go bhféadfai caiteachas poiblí a úsáid chun tionchar phaindéim Covid-19 a mhaolú. Tá iarmhéid nialais sa Chiste ó rinneadh an t-aistriú sin.

Fíor 21.2 Costas oibríochtaí, de réir an réimse gnó, 2018 go 2021

	2018	2019	2020	2021
	€m	€m	€m	€m
Aonaid ghnó GBCN				
Maoiniú agus bainistiú fiachais	12.3	12.3	12.6	12.4
An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn	14.5	15.2	16.0	17.2
An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	25.0	28.5	28.1	29.2
NewERA	6.1	6.0	5.8	6.1
Aonad Baincéireachta (an Rannóg um Chomhairle Scarsheilbhe agus Maoinithe, an Roinn Airgeadais)	3.8	3.9	1.8	2.2
An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta	11.3	12.6	11.3	11.6
Comhlachtaí a fhaigheann tacaíocht				
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	40.8	40.7	33.9	30.2
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann	5.9	5.9	6.2	6.5
Maoiniú Teaghais-Tógála Éireann ^a	—	5.3	5.0	6.0
Iomlán na n-íocaíochtaí	119.7	130.4	120.7	121.4

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a Níor tháinig aon chostais chun cinn maidir le HBFI roimh 2019.

Fíor 21.3 Dáileadh foirne GBCN ag deireadh na bliana, 2018 go 2021^a

	2018	2019	2020	2021
Aonaid ghnó GBCN				
Maoiniú agus bainistiú fiachais	24	23	23	23
An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn	42	47	53	59
An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	148	156	166	170
NewERA	26	25	26	29
Aonad Baincéireachta (an Rannóg um Chomhairle Scarsheilbhe agus Maoinithe, an Roinn Airgeadais)	11	11	9	8
An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta	63	64	67	67
Feidhmeanna corparáideacha GBCN				
Airgeadas, teicneolaíocht agus oibríochtaí	138	133	145	143
Dlí, comhlíonadh, AD agus iniúcháireacht inmheánach	46	43	48	55
Riosca	21	20	20	20
Eile	9	3	1	1
Comhlachtaí a fhaigheann tacaíocht				
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	236	210	174	145
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann	17	23	28	32
Maoiniú Teaghais-Tógála Éireann	5	21	27	31
Iomlán	786	779	787	783

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a Tá na figiúirí bunaithe ar choibhéisí lánaimseartha.

Pá atá bainteach le feidhmíocht

- 21.9** Cuirtear soláthar d'íocaíocht roghnach atá bainteach le feidhmíocht ar áireamh sa chuid is mó de chonarthaí fostaí an GBCN. Tá Coiste Luach Saothair GBCN freagrach as suim iomlán an phá atá bainteach le feidhmíocht do GBCN a cheadú i gcaitheamh aon bhliana agus as dámhachtainí aonair molta a cheadú do bhaill den Fhoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin (FBF). Déanann an Príomhoifigeach dámhachtainí íocaíochtaí atá bainteach le feidhmíocht d'fhostaithe faoi bhun leibhéil an FBF a cheadú tar éis athbhreithniú ag fochoiste de chuid an FBF.
- 21.10** Rinneadh íocaíochtaí atá bainteach le feidhmíocht de €2.22 milliún le 231 fhostaí le haghaidh 2021, agus as an tsuim sin, ícadh €195,000 le seisear ball den FBF. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí atá bainteach le feidhmíocht le haghaidh 2020. Ní bhfuair Príomhfheidhmeannach GBCN íocaíocht atá bainteach le feidhmíocht i ndáil le 2021.

Gníomhaireachtaí a fhaigheann tacaíocht

- 21.11** I dteannta a oibríochtaí féin, sannann GBCN baill foirne don Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (NAMA), do Chorparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (SBCI) agus do Mhaoiniú Teaghais-Tógála Éireann (HBFI), agus soláthraíonn sé seirbhísí agus córais ghnó agus tacaíochta ar bhonn aisghabháil costas. Tá a bhord féin ag gach ceann de na heintitis a fhaigheann tacaíocht agus tá sé cuntasach ar leithligh do Dháil Éireann.
- 21.12** Dámhadh íocaíochtaí atá bainteach le feidhmíocht de €511,000 do bhaill foirne de GBCN a sannadh do ghníomhaireachtaí eile le haghaidh 2021 — GNBS €371,000, SBCI €85,000 agus HBFI €55,000. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí atá bainteach le feidhmíocht le baill foirne de GBCN a sannadh do ghníomhaireachtaí tacaithe le haghaidh 2020.

Soláthar foirne fheidhmeanna an chórais baincéireachta

- 21.13** Tá Aonad Baincéireachta GBCN ar iasacht don Roinn Airgeadais ó mhí Lúnasa 2011 i leith, áit a bhfuil sé mar chuid den Rannóg um Chomhairle Scairsheilbhe agus Maoinithe sa Roinn. Ar ordú ón Aire, tá GBCN freagrach as déileáil le costais an Aonaid Baincéireachta, a gcuimsítear iontu costais foirne agus costais chomhairleora ghairmiúil áirithe eile. Bhí na costais ar thabhaigh GBCN iad in 2021 i ndáil leis an Aonad Baincéireachta cothrom le €2.2 milliún (2020: €1.8 milliún).

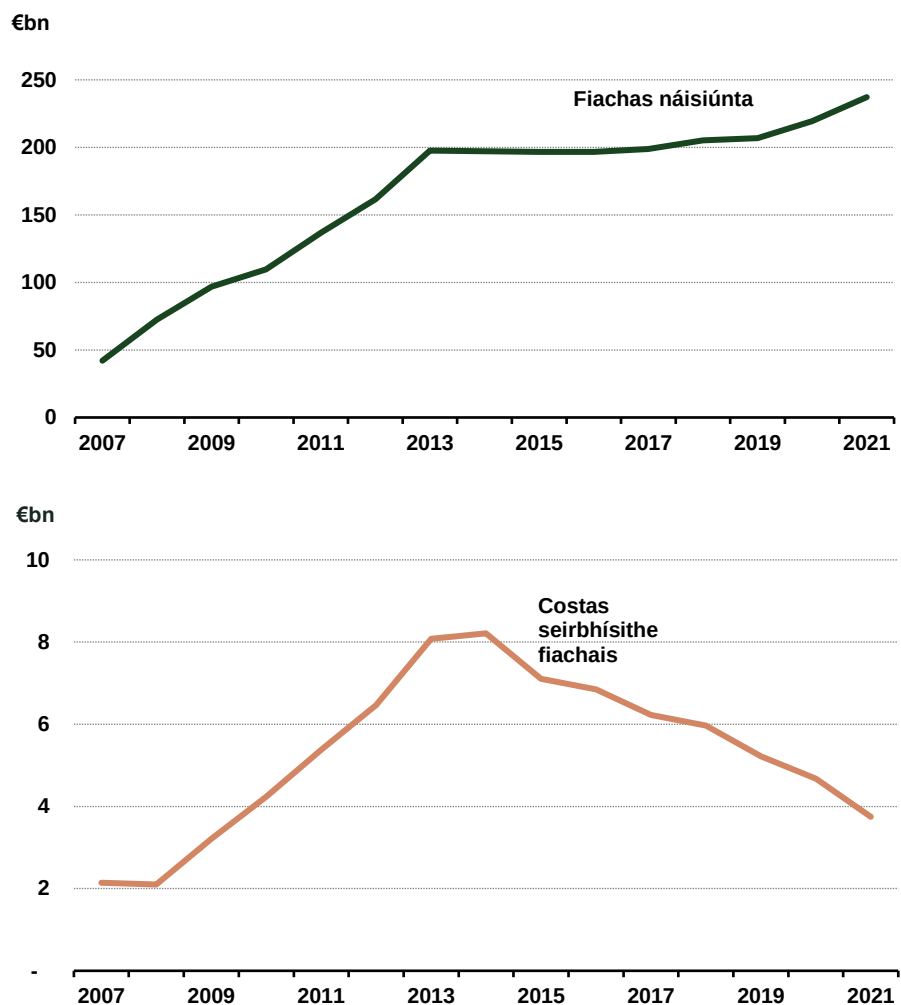
Príomhoibríochtaí GBCN in 2021

- 21.14** Baineann na príomhfhorbairtí in oibríochtaí GBCN in 2021 leo seo:
- méadú €17.7 billiún (8.1%) ar leibhéil an ollfhiachais náisiúnta
 - méadú €1.7 billiún ar luach measta na nglansócmhainní de chuid an Chiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn
 - diúscairt 67 milliún scair (6.1%) de chuid scairsheilbh an Stáit i mBanc na hÉireann
 - leanúint den treocht aníos i ndlíteanas teagmhasach measta na n-éileamh atá á mbainistiú ag an nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát.

Fiachas náisiúnta

- 21.15** Is í príomhfheidhm GBCN iasachtaí a fháil thar ceann an Aire agus fiachas náisiúnta na hÉireann a bhainistiú. Tá sé sin sainithe in Acht GBCN, 1990, mar fhiachas iomlán gan íoc ag an Stáitchiste i láthair na huaire.¹
- 21.16** Amhail an 31 Nollaig 2021, ba é méid iomlán an fhiachais náisiúnta ná €237,177 milliún (2020: €219,482 mhilliún) (féach Fíor 21.4). Bhain an méadú €17,695 mhilliún (nó beagnach 8.1%) in 2021 le glancheanglais bhreise maoinithe an Stáit, mar thoradh ar an bhfreagairt do phaindéim Covid-19.
- 21.17** Bhí costais seirbhísithe fiachais a íocadh in 2021 cothrom le €3,745 mhilliún agus áiríodh leo glan-ús íoctha, táillí idirbhirt agus costais oibriúcháin. B'ionann é sin agus laghdú €4,676 mhilliún in 2020, agus fianaise ar threocht anuas atá ag tarlú ó 2014 i leith. Baineann sé sin go príomha le hathmhaoiniú leanúnach GBCN ar an bhfiachas i gcaitheamh roinnt blianta i gcomhthéacs timpeallachta idirnáisiúnta ina bhfuil ráta íseal úis.

Fíor 21.4 Fiachas náisiúnta agus costais seirbhísithe fiachais, 2007 go 2021

1 Féach alt 1 d'Acht 1990.

21.18 Bhí sé beartaithe ag GBCN ar dtús idir €16 billiún agus €20 billiún a chnádadh i maoiniú bannaí le linn 2021, ar aon dul lena chuspóirí athmhaoinithe fiachais. Tar éis fhoilsiú Ráiteas Eacnamaíoch an Rialtais don Samhradh i mí Iúil 2021, leasaigh GBCN an raon maoinithe go suim idir €18 mbilliún agus €20 billiún. I gcaitheamh na bliana, chuir GBCN eisiúint bannaí tagarmhairc dar luach €18.5 billiún i gcrích. Eisíodh €0.8 billiún breise i gceantanna bannaí neamhiomaíocha, rud a d'fhág go raibh an eisiúint iomlán bannaí cothrom le €19.3 billiún.

21.19 Reáchtáil GBCN sé cheant bannaí le linn 2021, agus eisíodh bannaí dar luach €10.3 billiún. Ina theannta sin, thug GBCN faoi dhá shindeacáit bannaí le linn na bliana, agus eisíodh €5.5 billiún de bhannaí nua 10 mbliana agus €3.5 billiún de bhannaí nua 20 bliain. Bhí na torthaí a bhain leis an dá bhanna nua a eisíodh trí shindeacáití sa raon idir -0.257% agus 0.585%.¹

21.20 Tharraing GBCN an méid seo a leanas anuas freisin in 2021

- €1 billiún i bhfiachas fadtéarmach eile, a eisíodh faoina chlár Nóta Meántéarmach Euro de chuid GBCN. Bhí ocht láithriú phríobháideacha ráta sheasta ann a thiofadh in aibíocht tar éis fadtréimhsí, idir 65 bliana agus 100 bliain, agus banna 30 bliain amháin nasctha leis an mboilsciú.
- Tharraing GBCN síos iasacht €2.5 billiún ón gclár le haghaidh Tacaíocht Shealadach chun Rioscaí Dífhostaíochta a Mhaolú i gcás Éigeandála (Clár SURE). Tá an iasacht SURE ceaptha chun tacú le ballstáit déileáil le tionchar phaindéim COVID-19 ar an bhfostaíocht.
- Tarraingíodh aníos iasacht €0.2 billiún ón mBanc Eorpach Infheistíochta.

21.21 Leis sin, tógadh suim iomlán na hiasachtaíochta fadtéarmaí in 2021 go €23 billiún.

¹ Is éard is díolachán banna sindeacáite ann ná eisiúint banna nua nó banna atá ann cheana trí shindeacáit déileálaithe príomha de bhannaí rialtais na hÉireann. Faoi láthair, aithníonn GBCN 14 dhéileálaí príomha — forais idirnáisiúnta airgeadais den chuid is mó — atá freagrach as cruthú margaidh agus díol agus dáileadh bannaí rialtais na hÉireann le hinfeisteoirí deiridh.

An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn

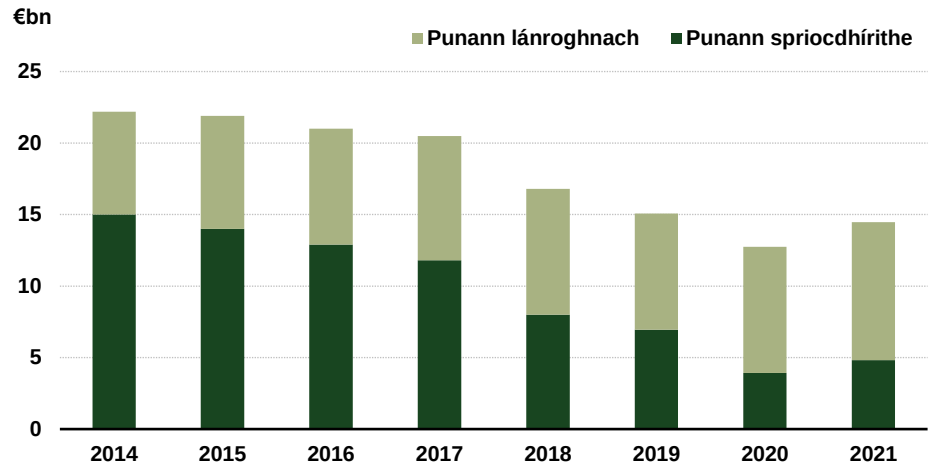
21.22 Bunaíodh an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (CISÉ) i mí na Nollag 2014, de bhun an Achta um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú), 2014. Ar a bhunú, tháinig sócmhainní agus dlíteanais an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean (NPRF) chun bheith ina sócmhainní agus dlíteanais de chuid CISÉ.

21.23 Tá sócmhainní CISÉ á gcoimeád ina dhá bpunann.

- Tá an **phunann infheistíochta spriocdhírthe** faoi réir orduithe arna dtabhairt ag an Aire Airgeadais.¹ Tá na sócmhainní sa phunann comhdhéanta d'infheistíochtaí i roinnt banc. D'ordaigh an tAire go ndéanfaí aon ús nó ioncam eile a fhaightear i ndáil le taiscí agus/nó urrúis atá i seilbh na punainne spriocdhírthe a aistriú chuig an bpunann lánroghnach infheistíochta agus déanann GBCN iad a shealbhú nó a infheistiú (féach thíos).
- Tá an **phunann lánroghnach infheistíochta** comhdhéanta d'infheistíochtaí a rinneadh de réir ailt ábhartha Acht 2014, i gcás go sealbhaíonn nó go n-infheistíonn GBCN sócmhainní CISÉ (seachas infheistíochtaí spriocdhírthe) ar bhonn tráchtála.

21.24 Amhail an 31 Nollaig 2021, bhí glansócmhainní de €14.4 billiún (2020: €12.7 billiún) i seilbh CISÉ. Is é a bhí sna glansócmhainní €4.8 billiún sa phunann spriocdhírthe, ar méadú é ó €3.9 billiún ag deireadh 2020; agus €9.6 billiún sa phunann lánroghnach, ar méadú é ó €8.8 billiún ag deireadh 2020 (féach Fíor 21.5).

Fíor 21.5 Luach ghlansócmhainní CISÉ, 2014 go 2021

Foinse: Ráitis Airgeadais an Chiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn, 2014 go 2021. Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Punann infheistíochta spriocdhírthe

21.25 Baineann an méadú €900 milliún ar luach na punainne spriocdhírthe den chuid is mó le feabhas ar mhargadhluach scaireanna Bhanc-Aontas Éireann (AIB) agus Bhanc na hÉireann (BOI). Ag deireadh 2021, bhí luach €2.084 in aghaidh na scaire (2020: €1.678 in aghaidh na scaire) luaite le scaireanna in AIB agus bhí luach €4.986 in aghaidh na scaire (2020: €3.296 in aghaidh na scaire) luaite le scaireanna BOI.

¹ Déantar foráil le halt 43 d'Acht 2014 go bhféadfaidh an tAire treoir a thabhairt do GBCN maidir le sealbhú agus bainistíocht infheistíochta dírithe, feidhmiú aon cheart vótála a ghabhann le haon infheistíocht dhírthe, nó diúscairt infheistíochta dírithe.

- 21.26** Ar an 23 Meitheamh agus an 4 Samhain 2021, d'ordaigh an tAire Airgeadais do GBCN díolachán cuid de scairsheilbh an Stáit in BOI a éascú, trí phlean trádála scaireanna agus ina dhiaidh sin glanfháltais an díolacháin a aistriú chuig an Státchiste. Rinneadh 67 milliún scair BOI a dhiúscairt le linn 2021. Aistríodh glanfháltais de €249 milliún ó dhiúscairt na scaireanna chuig an Státchiste an 10 Samhain 2021. Bhí scairsheilbh dhíreach CISE i mBanc na hÉireann laghdaithe go 7.81% faoin 31 Nollaig 2021 (2020: 13.95%).
- 21.27** An 21 Nollaig 2021, d'ordaigh an tAire Airgeadais do GBCN díolachán cuid de scairsheilbh an Stáit in BOI a éascú, trí phlean trádála scaireanna thar thréimhse suas le sé mhí agus ina dhiaidh sin glanfháltais an díolacháin a aistriú chuig an Státchiste.

Ciste Cobhsaíochta agus Téarnaimh na Paidéime

- 21.28** I mí na Bealtaine 2020, thug an tAire Airgeadais ordú do CISE ciste €2 billiún a chur ar fáil, rud ar a dtabharfaí Ciste Cobhsaíochta agus Téarnaimh na Paidéime (PSRF). Is é atá mar aidhm le PSRF — ar bhonn tráchtála — tacaíocht a thabhairt d'fhiontair mheánmhéide agus mhóra in Éirinn a raibh tionchar ag paidéim Covid-19 orthu, agus béim á leagan ar fhiontair ag a bhfuil breis is 250 fostaí fostaíthe nó ag a bhfuil láimhdeachas bliantúil sa bhreis ar €50 milliún. Tá an PSRF ina fho-phunann de chuid phunann lánroghnach CISE agus oibríonn sé de réir shainchúram reachtúil CISE.
- 21.29** Tá sé sonraithe ag GBCN, agus an geilleagar ag aistriú ó chéim cobhsaithe go céim téarnaimh, go leagtar béim faoi leith leis an PSRF ar athfhorbairt réigiúnach, ar ghnólachtaí dúchasacha, ar thithíocht, ar an athrú aeráide, ar bhia agus talmhaíocht, agus ar an mBreatimeacht. Leanann sé air ag úsáid an PSRF chun tacú le hinfheistíochtaí indíreacha agus díreacha nua agus reatha, lena n-áirítear cistí infheistíochta áirithe, áit a mbaineann straitéisí na gcistí leis a bpaidéim, i rith 2021.
- 21.30** Tá sé sonraithe ag GBCN gur tugadh ceadú do 32 infheistíocht nua PSRF, a chomhdhéanann caipiteal carnach de €1 bhilliún. As an tsuim sin, gealladh €670 milliún do 25 infheistíocht ar leithligh le linn 2021, agus meánmhéid infheistíochta de €27 milliún ann.

Clár infheistíochta uirbí agus straitéis nua infheistíochta

- 21.31** I mí an Mheithimh 2022, d'fhógair CISE clár infheistíochta de €500 milliún le haghaidh na 5 chathair réigiúnacha in Éirinn (Corcaigh, Gaillimh, Luimneach, Port Láirge agus Cill Chainnigh). Tá an clár sin dírithe ar áiteanna nua oibre, ar áiteanna cónaithe agus ar athnuachan lár na gcathracha réigiúnacha. Luaigh an tAire Airgeadais ag an am go bhfágfaí solúbthacht na straitéise nua infheistíochta de chuid CISE go mbeifí in ann an PSRF, a bunaíodh mar fhreagairt don phaidéim, a scor.

An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát

- 21.32** Bainistíonn GBCN éilimh a bhaineann le díobháil phearsanta, lena n-áirítear faillí chliniciúil, agus éilimh tríú páirtí a bhaineann le damáiste do réadmhaoin thar ceann an Stáit agus thar ceann údaráis tharmligthe Stáit. Lena chois sin, tá ról bainistíochta riosca aige, ina dtugann sé comhairle agus cabhair d'údaráis Stáit chun a neamhchosaint ar éilimh a laghdú. Chomh maith leis sin, déanann sé breithniú agus bainistiú ar éilimh chostais tríú páirtí i gcoinne an Stáit agus údaráis tharmligthe Stáit, a eascraíonn as gach catagóir dlíthíochta. Agus na feidhmeanna sin á gcur i gcrích, tugtar 'an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (GÉS)' ar GBCN.

Síneadh a chur le scóip na n-éileamh (mar thoradh ar an bhfreagairt do phaindéim Covid-19)

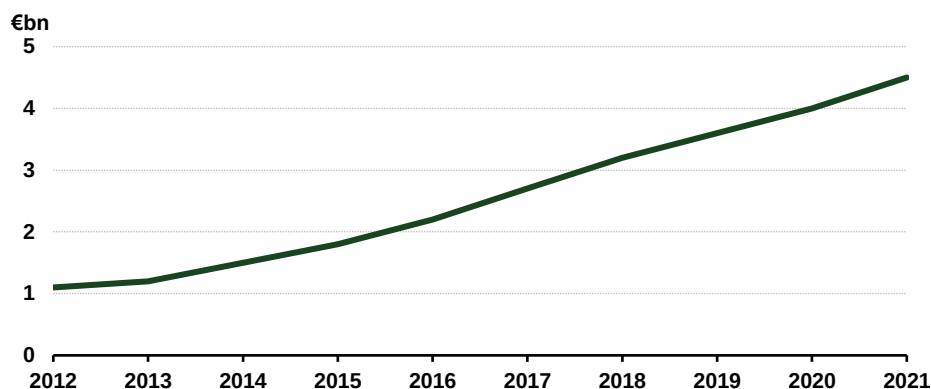
- 21.33** Le linn 2020, rinneadh bainistíocht ar éilimh áirithe in aghaidh saoráidí príobháideacha cúraim sláinte agus cliniceoirí a tharmligean chuig GÉS. D'eascair sé sin ó shocrú príobháideach le haghaidh ospidéal phríobháideacha agus cliniceoirí príobháideacha chun saoráidí agus seirbhísí gairmiúla leighis a shocrú don chóras sláinte poiblí i ndáil le bainistiú chásanna Covid-19 agus soláthar géarchúraim ospidéal ginearálta le linn na paindéime. Tarmligeadh bainistíocht éileamh i gcoinne cuideachta earnála príobháidí a bhí ag cabhrú le clár tástála Covid-19 do GÉS freisin in 2020.
- 21.34** Luaigh GÉS go bhfuarthas líon réasúnta beag éileamh i ndáil le Covid-19 faoi dheireadh 2021.

Socrú éileamh in 2021

- 21.35** Bhí dámhachtainí agus costais ghaolmhara éilimh a bhain le GÉS in 2021 cothrom le €513 mhilliún san iomlán — méadú 19% i gcaitheamh na bliana (2020: €430 milliún).¹ Tá na costais sin in-fhorchúitithe ó na húdaráis ábhartha Stáit atá ag baint tairbhe as seirbhísí GÉS.
- 21.36** I dteannta na gcostas socrúcháin, thabhaigh GBCN €29.2 milliún (2020: €28.1 milliún) i gcostais riaracháin a bhain le cur i gcrích fheidhmeanna GÉS. Tá na costais riaracháin sin curtha ar áireamh i gcostais riaracháin GBCN, a mhuirearaítear ar an Lárchiste.
- 21.37** Tá an costas measta a bhaineann le réiteach éileamh gan íoc ag méadú go seasta.² Mheas GSÉ go raibh an dlíteanas measta gan íoc ag deireadh 2021 cothrom le €4.53 billiún — níos mó ná ceithre oiread an dlíteanais mheasta gan íoc a bhí ann ag deireadh 2012 (féach Fíor 21.6).

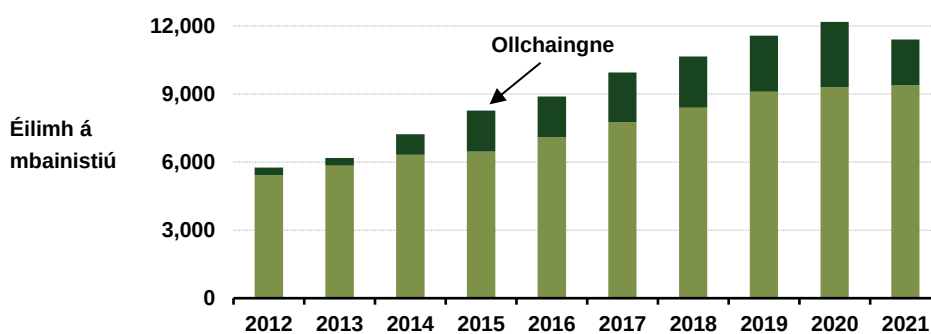
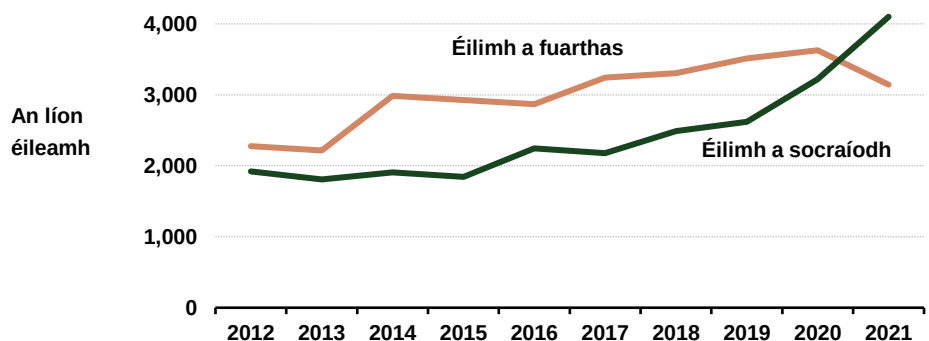
1 Cuimsítear ann gach dámhachtain agus costas a íocadh faoi na scéimeanna ginearálta agus cliniciúla slánaíochta agus gach costas eile ar íoc Aonad na gCostas Dlíthiúil iad — lena n-áirítear costais Bhinse.

2 As an dlíteanas measta gan íoc ag deireadh na bliana, arbh ionann é agus €4.53 billiún, baineann €562.1 milliún le horduithe íocaíochta eatramhacha agus 'orduithe íocaíochta tréimhsiúla'.

Fíor 21.6 Dliteanas measta um éilimh gan fóc ag deireadh na bliana, 2012 go 2021

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

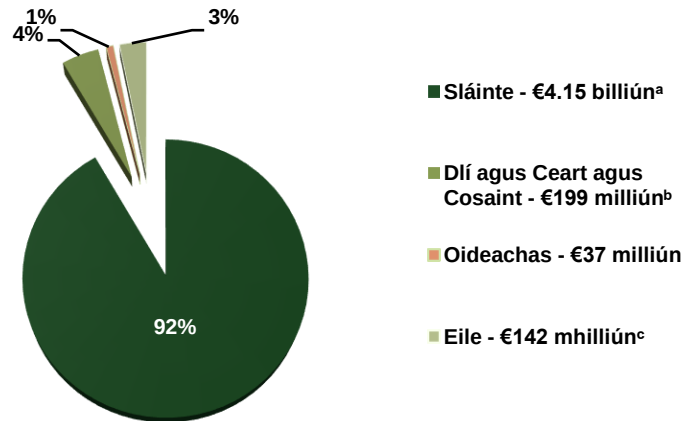
- 21.38** Socraíodh thart ar 4,100 éileamh in 2021— méadú 27% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tháinig laghdú ar an líon éileamh a bhí faoi bhainistiú ag GÉS ag deireadh na bliana, ach figiúr ard ann fós (féach Fíor 21.7). Ag deireadh 2021, bhí 11,408 n-éileamh faoi bhainistiú, lena n-áirítear 2,016 éileamh mar chuid d'ollchaingne (ginearálta agus cliniciúil).

Fíor 21.7 Éilimh a fuarthas agus a socraíodh gach bliain, agus éilimh faoi bhainistiú, ag deireadh na bliana ó 2012 go 2021

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 21.39** Ba le comhlachtaí san earnáil sláinte (lena n-áirítear FSS agus an Roinn Sláinte) a bhain 92% den dliteanas measta gan íoc ag deireadh 2021. Ba le dhá earnáil eile (Dlí agus Ceart agus Cosaint, agus Oideachas) a bhain 5% eile (féach Fíor 21.8).

Fíor 21.8 Cion den dliteanas measta gan íoc le haghaidh gach earnála údarás Stáit, ag deireadh 2021

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- Nótaí:
- a Cuimsíonn an earnáil sláinte FSS, an Roinn Sláinte agus na comhlachtaí atá faoina coimirce.
 - b Cuimsíonn an earnáil Dlí agus Cirt agus Cosanta Seirbhís Phríosúin na hÉireann, an Garda Síochána, Óglaigh na hÉireann agus comhlachtaí áirithe eile.
 - c Tá éilimh Tusla ar áireamh sa chatagóir 'Eile' ós rud é go bhfuil siad faoi choimirce an Aire Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige.

Dlíthíocht ar aise cheirbheacs

- 21.40** Ag deireadh 2021, bhí fógra faighte ag GÉS maidir le 340 éileamh i gcoinne chlár CervicalCheck FSS (deireadh 2020: 234 éileamh).¹ Cuimsítear ansin 68 n-éileamh a bhain le díobháil shíceolaíoch ó bhaill teaghlaigh leis na mná i gceist.
- 21.41** Tugadh 42 éileamh in aghaidh an chlár CervicalCheck chun críche in 2021, rud a d'fhág go raibh an líon iomlán éileamh a tugadh chun críche ag deireadh 2021 cothrom le 64 éileamh. Táirgtear idirghabháil i nach mór gach cás a bhaineann le CervicalCheck.

Íocaíochtaí míchearta

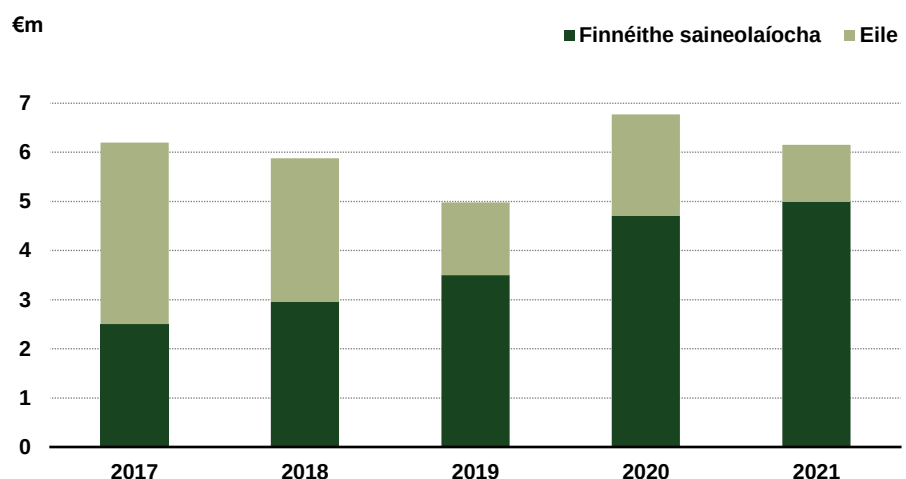
- 21.42** I ráiteas GBCN faoi rialú inmheánach le haghaidh na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2021, nochtar go ndearnadh roinnt íocaíochtaí míchearta le linn na bliana le soláthraithe seirbhíse GBCN. Tharla cúig cinn déag d'íocaíochtaí míchearta, dar luach €345,666 san iomlán. D'fhill na híocaithe na híocaíochtaí agus níor tháinig aon ghlancaillteanais don Státchiste chun cinn.
- 21.43** Déantar cuid de na próisis ghnó a úsáideann GÉS chun íocaíochtaí a dhéanamh de láimh i bpáirt, agus bhí íocaíochtaí míchearta ann mar thoradh ar earráidí le cur i bhfeidhm seiceálacha ar na hidirbhearta sin.
- 21.44** Tá a chuid rialuithe agus próiseas feabhsaithe ag GBCN chun an riosca gnó sin a mhaolú in 2020 agus 2021 agus tá sé ag obair chun aon fheabhsúcháin bhreise a aithint maidir leis na rialuithe agus na nósanna imeachta ábhartha.

¹ Tá Binse CervicalCheck i mbun feidhme ó mhí na Nollag 2020 i leith, mar chóras malartach ar na cúirteanna chun éilimh a thagann chun cinn a phróiseáil. Fágтар faoi na gearánaigh i ngach cás a chinneadh cibé acu an mian leo éilimh a thabhairt chuig an mBinse nó iad a chur tríd na cúirteanna. I gcás na ngearánach a chuireann éilimh faoi bhráid an Bhinse, coimeádann siad an ceart chun achomharc a dhéanamh chun na hArd-Chúirte.

Eisceachtaí soláthair agus finnéithe saineolacha

- 21.45** Le linn 2021, rinne GBCN fócaíochtaí dar luach iomlán €6.15 milliún (gan CBL a áireamh) (2020: €6.77 milliún) i dtaobh earraí/seirbhísí a bhí faoi réir eisceachtaí soláthair arna gceadú i gcomhréir le Beartas Soláthair agus Nós Imeachta Soláthair GBCN.
- 21.46** D'fhan leibhéal iomlán an tsoláthair neamhiomaíoch ag GBCN ar leibhéal measartha comhsheasmhach le cúig bliana anuas. Mhéadaigh an cion den chaiteachas a bhaineann le finnéithe saineolacha arna gcoinneáil ag GÉS bliain i ndiaidh bliana i gcaitheamh na tréimhse céanna (féach Fíor 21.9). Tá méadú tagtha ar na costais as finnéithe saineolacha a sholáthar go neamhiomaíoch ó 40% d'iomlán na n-eisceachtaí soláthair in 2017, go 81% in 2021. Chomh maith leis sin, d'éirigh punann éileamh an Stáit níos mó agus níos casta i gcaitheamh an ama sin.
- 21.47** Cuireann GÉS a chuid finnéithe saineolacha in dhá chatagóir leathana — finnéithe i ndáil le cúis agus dlíteanas (e.g., finnéithe leighis agus innealtóra), agus finnéithe i ndáil le candam agus fíric (e.g., finnéithe achtúireacha). Ní dhéanann GÉS finnéithe i ndáil le cúis agus dlíteanas a sholáthar go hiomaíoch ar an mbonn go meastar go dtiocfadh leibhéal breise riosca dlíthíochta chun cinn de thoradh phróiseas soláthair den sórt sin i ndáil le neamhspleáchas na bhfinnéithe sin.
- 21.48** Thabhaigh GÉS costais bhreise as finnéithe saineolacha de €4.99 milliún (2020: €4.71 milliún) in 2021. Bhain 90% de na costais sin le finnéithe cúise agus dlíteanais, agus cuireadh an 10% eile i leith finnéithe candaim agus fírice.
- 21.49** Soláthraíodh painéal de bheirt soláthraithe seirbhíse in 2021 chun seirbhísí finnéithe achtúireacha saineolacha a sholáthar. Chuir GÉS in iúl go bhfuil sé beartaithe aige tairiscintí a lorg le haghaidh seirbhísí áirithe eile um fhinnéithe saineolacha maidir le candam agus fíric (imscrúdaitheoirí príobháideacha agus ailtirí) in 2022.

Fíor 21.9 Eisceachtaí soláthair GBCN, 2017 go 2021

Foinse: Ráitis Airgeadais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 2017 go 2021. Anailís ó Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.